

11. ТЪРГОВСКИ ОТНОШЕНИЯ на ЕС С ОСНОВНИ РАЗВИВАЩИ СЕ СТРАНИ

1. Търговско-икономически отношения ЕС – Китай
2. Търговско-икономически отношения ЕС – Индия
3. Търговско-икономически отношения ЕС – Русия

По т. 1

А) Договорна основа

Присъединяването на Китай към Световната търговска организация през м. **декември 2001** г. постави търговските отношения с ЕС на една по-стабилна основа.

Ангажиментите, които Китай пое в контекста на присъединяването си към СТО, създадоха по-добри условия за достъп за европейските стоки до китайския пазар. Средното мито при вноса на промишлени стоки от ЕС в Китай от около **13%** преди присъединяването, спадна до около **9%** през 2009 г. и трябва да спадне още до около **6%**, след изтичането на всички преходни периоди, договорени при присъединяването

В същото време ЕС и останалите търговски партньори на Китай, си запазиха правото в течение на 12 години от датата на присъединяването, да налагат на Китай при необходимост една особена защитна клауза, т. нар. Специфична продуктово-ориентирана преходна защитна мярка (на английски - **Product-specific Transitional Safeguard Provisions**). Тя позволява на ЕС, както и на другите търговски партньори на Китай, да наблюдават вноса по отделни стокови позиции и в случай че ръстът на вноса застраши вътрешното производство, да въведат посочената защитна мярка.

ЕС, САЩ и други търговски сили вече използваха тази възможност, за да ограничат ръста на **вноса на китайски текстил**.

ЕС и Китай имат подписано Споразумение за партньорство и сътрудничество и Китай получава техническа помощ от ЕС по линия на програмата „**Помощ за търговия**”. От 2008 г. се поддържа т. нар. **Икономически и търговски диалог на високо равнище** (на английски High Level Economic and Trade Dialogue – HED). Третата среща на този форум се състоя през м. декември 2010 г. в Пекин.

От страна на Европейската комисия в нея участваха комисари, ангажирани с търговско-икономическите въпроси, генерални директори и други висши служители на Европейската комисия, а от страна на китайското правителство – министри, техни заместници и други висши служители.

Основно внимание е било отделено на присъединяването на Китай към **Споразумението за обществените поръчки**, подписано под егидата на СТО, на отстраняването на някои пречки пред чуждестранните инвестиции в Китай и на по-ефикасната защита на интелектуалната собственост.

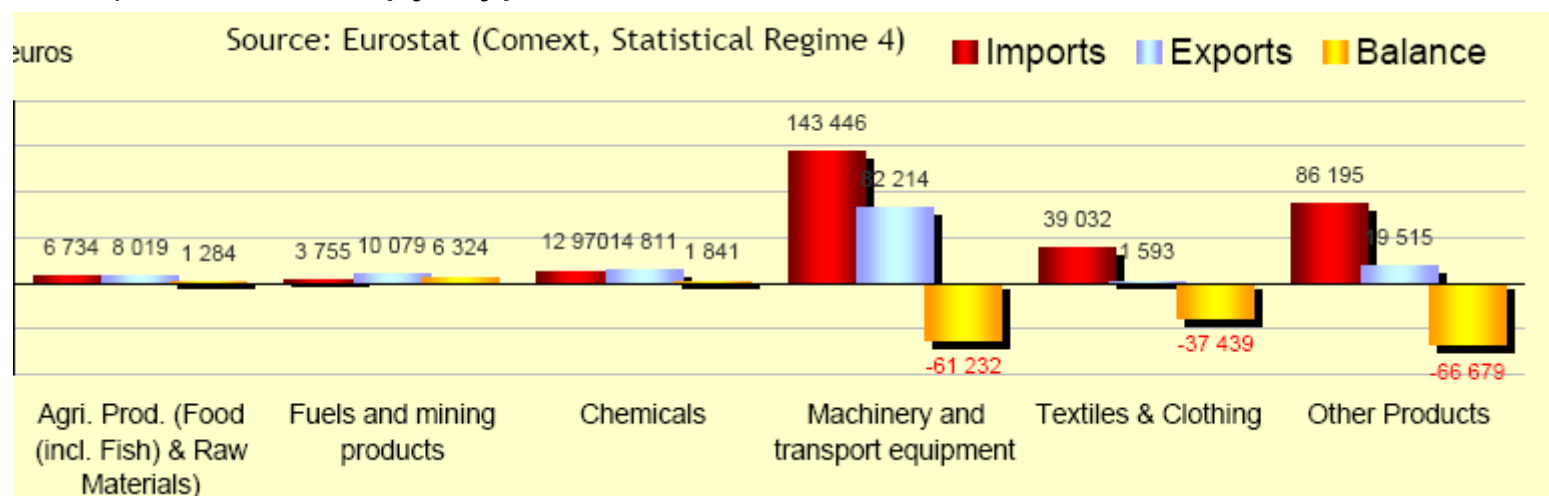
Независимо от членството на Китай в СТО и от наличието на разнообразни форми на двустранно сътрудничество **ЕС не е предоставил на Китай статут на пазарна икономика**, въпреки че Китай е подал молба за такъв статут още през 2003 г.

Отсъствието на указания статут усложнява защитата на Китай срещу обвинения за дъмпинг и увеличава вероятността от налагане на китайските фирми на антидъмпингови и антисубсидийни защитни търговски мерки.

Б) Динамика на търговията

Период	Внос в ЕС	Промяна (%)	Дял от целия внос (%)	Износ от ЕС	Промяна (%)	Дял от целия износ (%)	Салдо за ЕС
2004	128,7			48,4			-80,3
2005	160,3	24,6	13,6	51,8	7,1	4,9	-108,5
2006	194,9	21,6	14,4	63,8	23,1	5,5	-131,1
2007	232,7	19,4	16,2	71,9	12,8	5,8	-160,7
2008	247,9	6,6	15,8	78,4	9,0	6,0	-169,5
2009	214,1	-13,7	17,8	82,4	5,1	7,5	-131,7
2010	281,5	31,5	18,5	113,4	37,6	8,3	-168,1
2011	294,8	4,7	17,0	136,4	20,3	8,7	-158,4
2012	291,6	-1,1	16,2	144,0	5,6	8,5	-147,6
2013	280,1	-3,9	16,6	148,3	3,0	8,5	-131,8

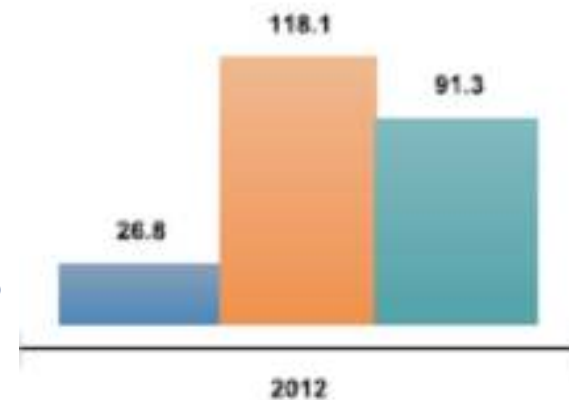
В) Стокова структура

- ✓ В импорта от Китай преобладават офис оборудването и оборудването за телекомуникации, другите машини и оборудване, полуфабрикатите, металите, облеклото, другите готови стоки (порцелан, обувки, домакински уреди, играчки).
- ✓ В обратното направление от ЕС към Китай се проявява утвърдилата се специализация на ЕС, преобладават транспортните средства, машините и оборудването, химическите продукти (фармацевтика, козметика), другите готови стоки.
- ✓ В отделни сектори Китай и ЕС имат съвпадащи конкурентни предимства, например при машините и оборудването, в други сектори те не се конкурират, а се допълват, например текстил и облекло, фармацевтика, козметика, играчки, стоки за бита и т. нат.
- ✓ Около половината от положителното салдо за Китай в търговията с ЕС се формира при търговията с нискотехнологични продукти и продукти със средни технологии. Ето защо за ЕС тази част на дефицита не представлява заплаха за вътрешното производство. Във високотехнологичните отрасли рискът от растящата китайска конкуренция може да се намали чрез развитие на кооперирането и взаимния обмен на преки инвестиции, технологии, ноу-хау.

Г) Инвестиции

Както се вижда от графиката
 През 2012 г. натрупаните инвестиции на ЕС в Китай са около 118 млрд. евро, а на Китай в ЕС около 91 млрд.
 През всички последни години имаме предимство на оттока на инвестиции от ЕС към Китай, над притока на инвестиции от Китай в ЕС.

2. Търговско-икономически отношения ЕС – Индия

А) Договорна основа

- ✓ Основно отношенията ЕС-Индия се развиват в рамките на многостранните търговски преговори под егидата на СТО и чрез инструментите на СТО – прегледите на търговската политика на отделните страни и арбитражните процедури.
- ✓ ЕС се стреми да намали тарифните пикове, използвани от Индия при вноса на готови стоки и храни, да подобри достъпа до обществени поръчки в Индия, да премахне някои ограничителни практики при предоставянето на финансови и информационни услуги, както и при инвестициите.
- ✓ През 2005 г. започва подготовка за сключване на споразумение за свободна търговия между ЕС и Индия. Създадена е Група на високо равнище по въпросите на търговията, която да подготви споразумението. До влизането в сила на такова споразумение Индия ще остане включена в Общата система за преференции на ЕС.
- ✓ Годишно Индия получава техническа помощ от ЕС от порядъка на 15 млн. евро, които се използват основно за борба с бедността.
- ✓ От страна на Индия се поставя въпросът за еднаквото третиране в рамките на ОТП на ЕС на всички развиващи се страни, което сега се нарушава поради по-големите преференции за страните от АКТ и поради диференцирането на режима “ОСП”.

- *На 5 март 2002 г. Индия се обръща с молба за консултации с Европейската общност относно различното прилагане на ОСП. Според Индия ЕО нарушава принципа за недискриминация при предоставянето на тарифни преференции на развиващите се страни, посочен в чл. 4(б) на ГАТТ 1994. Става въпрос за режима ОСП+, който по това време се прилага за група латиноамерикански държави, при условие, че те прилагат определени мерки за ограничаване на разпространението на наркотици и за спазване на трудовите права. Консултациите не довеждат до решаване на спора и на 6.12.2002 г. Индия поисква да започне арбитражно дело.*
- *На 6.3.2003 г. генералният секретар на СТО посочва арбитражите и делото започва. Докладът по делото е разпространен на 1.12.2003 г. В него като цяло се защитава позицията на Индия. На 8 януари 2004 г. ЕО обжалва решението на арбитражния орган първа инстанция в апелативния орган. Решението на апелативния орган е разпространено на 7.4.2004 г. В него се потвърждават повечето от заключенията на арбитражите първа инстанция.*
- *Основното заключение е, че при предоставянето на допълнителни преференции трябва да се дава възможност на всички развиващи се страни да кандидатстват за получаването на тези преференции. Може да има различия при преференциалното третиране, но те трябва да се предоставят на недискриминационна основа. В изпълнение на доклада на арбитража на СТО се променят условията за придобиване на преференции, свързани с режима ОСП+, като отпадат изискванията за ограничаване на разпространението на наркотици и се поставят други изисквания, свързани с опазването на околната среда.*
- *Индия си запазва правото в бъдеще отново да постави за разглеждане този въпрос.*

Б) Състояние на търговията

✓Износът на ЕС в Индия е стабилно 30-40 млрд. евро, а вносът на ЕС от Индия е 2-3 млрд. евро по-малък. За първи път през 2013 г. балансът е в полза на Индия!

✓В експорта на ЕС в Индия преобладават машини, промишлено оборудване, телекомуникационно оборудване, фармацевтични и козметични продукти.

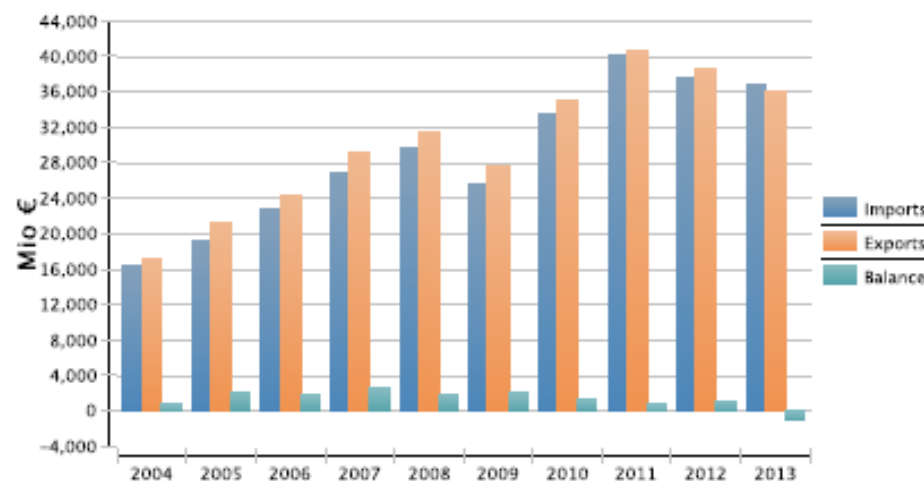
✓Във вноса от Индия – аграрни стоки, текстил, облекло. Напоследък се увеличава и вносът на машини и оборудване и по-специално на инвестиционни стоки със средно равнище на технология, както и на компоненти за машини и най-вече за автомобили.

✓ Неблагоприятно на търговията с Индия се отразява общото намаляване на вноса на текстил в ЕС.

✓Индия заема 3 място сред доставчиците на текстил и облекло в ЕС с дял от около 8%, след Китай с дял от около 40% и Турция с дял от около 14%.

Total goods: EU Trade flows and balance, annual data 2004 - 2013

Source Eurostat Comext
Statistical regime 4

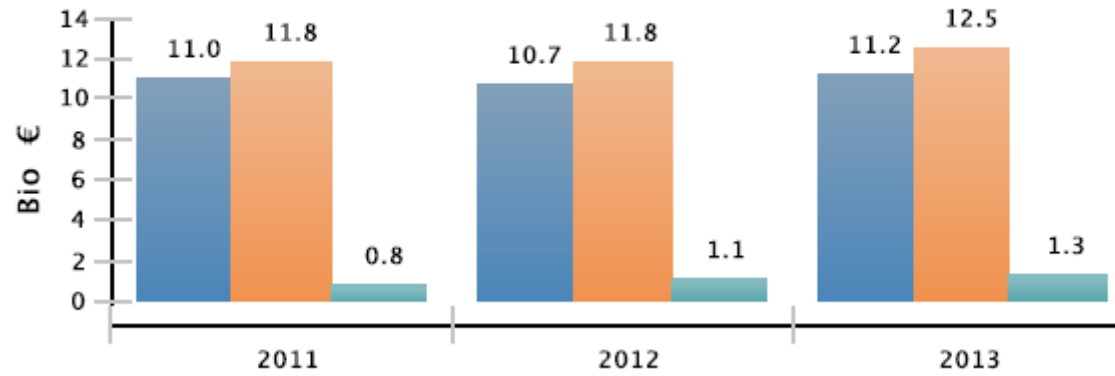
Стокова структура на търговията ЕС – Индия
(2009 г., млрд. евро)

	Износ от ЕС	Внос в ЕС	Салдо
Аграрни продукти	0,5	1,9	-1,4
Горива и минерални суровини	1,9	2,2	-0,3
Химически продукти	2,7	2,6	0,1
Машини, оборудване, транспортни средства	12,1	5,1	7,0
Текстил и облекло	0,2	6,1	-5,9
Други готови стоки	10,2	7,4	2,8
ОБЩО	27,6	25,3	2,3

Търговия с услуги

EU with India

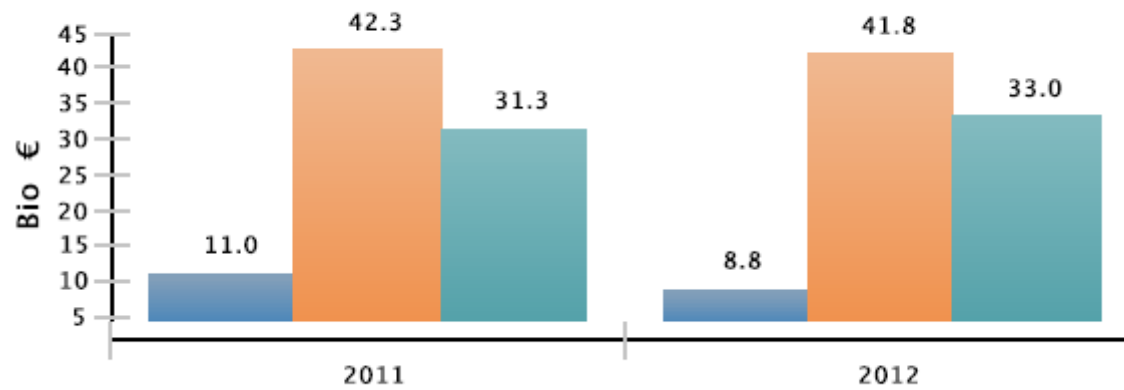
Source Eurostat (New Cronos)

Инвестиции

EU27 FDI Stocks with India

Source Eurostat (New Cronos)

2. Търговско-икономически отношения ЕС – Русия

А) Договорна основа

- ✓ Русия е член на СТО от 2012 г. Това има своето отражение вече върху регулирането на търговско-икономическите отношения, но ЕС може да налага особен режим на наблюдение през преходен период от 10 години.
- ✓ ЕС има Споразумението за партньорство и сътрудничество с Русия от 1994 г. То обаче влезна в сила едва през 1997 г. за десетгодишен период от време. Този срок изтече през 2007 г. и оттогава то автоматично се продължава за по една година. Водят се преговори за подписване на ново споразумение, но засега са без резултат. В чл. 10 на това споразумение се казва, че Европейската общност и Русия ще „предоставят една на друга общия режим на най-облагодетелствана нация, описан в член I, параграф 1 от ГАТТ”. По-нататък в споразумението са цитирани почти всички членове на ГАТТ, които стават задължителни за договарящите се страни. Въведени са и нормите на ТРИМС, ТРИПС и др. споразумения. След влизането на Русия в СТО това споразумение е без значение за търговията между двете икономики.
- ✓ Забележките на ЕС към руските търговско-икономическите мерки са основно в следните направления: при митата относно прилагането на износни мита (такси), най-вече при енергоносителите и дървения материал, в ценовата политика относно различните цени за превоз на стоки спрямо местни и чужди лица, използвани от държавната ж.п. компания, а така също относно някои ограничителни мерки, засягащи вноса на селскостопански продукти в Русия. ЕС има претенции и по законодателството за интелектуалната собственост и инвестициите.

От началото на 2014 г. Русия вече не ползва Общата система за преференции на ЕС, все още получава незначителна техническа помощ, главно за някои европейски филиали на НПО.

Към Русия се прилага засиленото наблюдение, предвидено с Регламент (ЕО) № 625/2009 на Съвета от 7 юли 2009 година спрямо някои страни извън СТО. Руски фирми са разследвани от ЕС за прилагане на дъмпинг или за субсидиран експорт. Има проведен т. нар. секторен диалог относно търговията със стоманени изделия и е постигната взаимна договореност за установяването на определени квоти за внос в ЕС на стоманени изделия с руски произход.

На среща на върха през 2003 г. ЕС и Русия се договарят за създаване в един дългосрочен план на "общо икономическо пространство", подобно на това, което съществува между ЕС и страните от ЕАСТ. През 2005 г. е договорена т. нар. пътна карта за създаване на общото пространство. Определени са 14 секторни диалози, по които се водят преговорите. До 2010 г. са проведени три срещи на ниво министри по въпросите на околната среда, транспорта и енергетиката.

COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) No 360/2014

of 9 April 2014

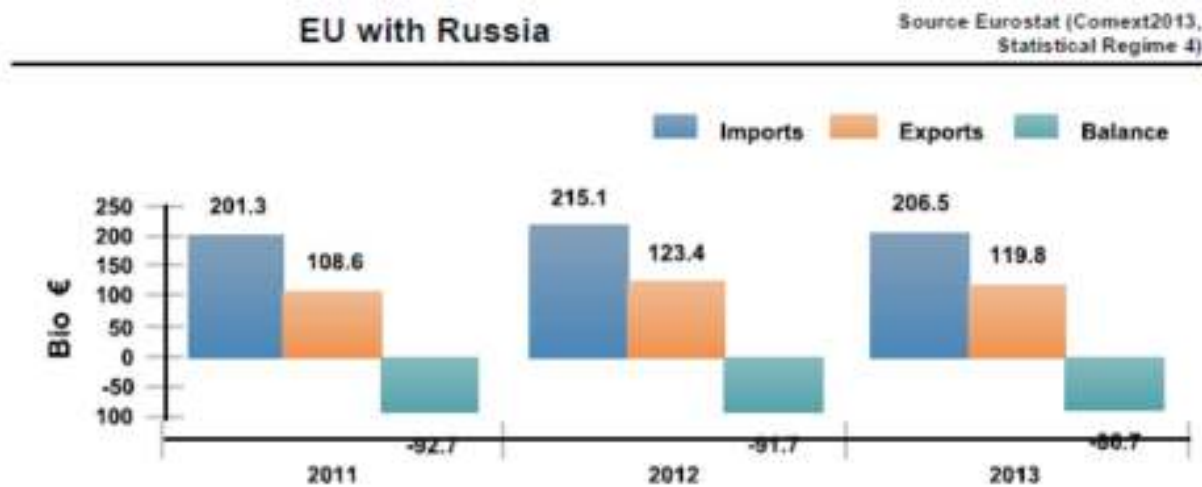
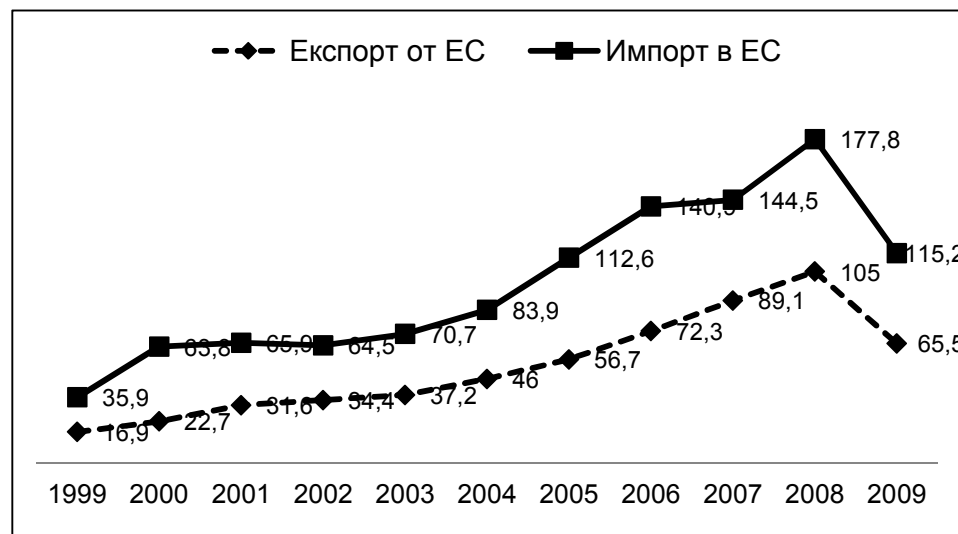
imposing a definitive anti-dumping duty on imports of ferro-silicon originating in the People's Republic of China and Russia, following an expiry review pursuant to Article 11(2) of Council Regulation (EC) No 1225/2009

10

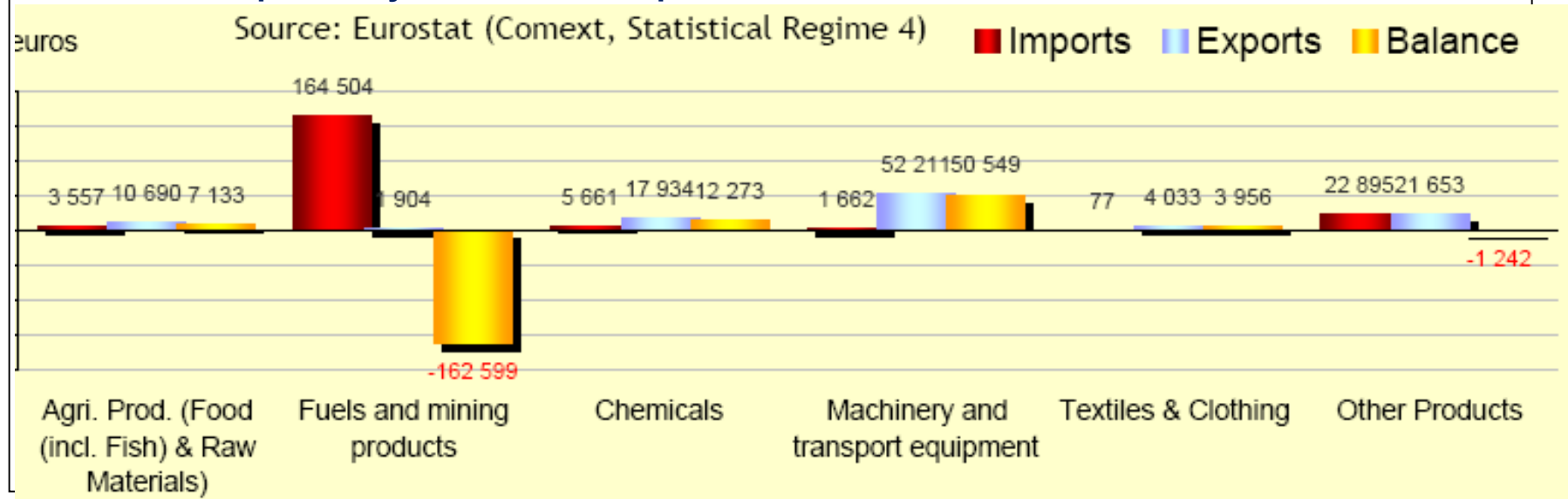
Б) Състояние на търговията със стоки

През 2013 г. отрицателното салдо на ЕС в търговията с Русия е 86,7 млрд. евро.

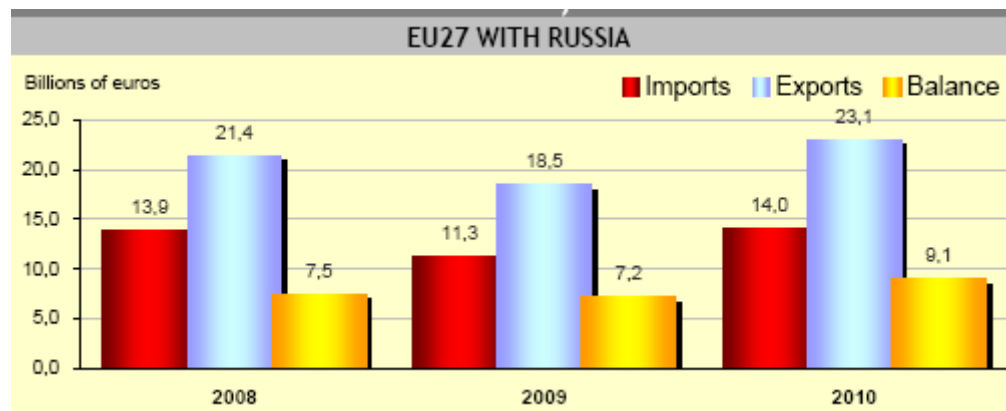
то е устойчиво високо през последните години, но с лека тенденция към съкращаване.

- ✓ Значителният внос на енергоносители от Русия поставя въпроса за допустимата степен на енергийна зависимост на ЕС от този внос, както и въобще за диверсификацията на външните източници на енергоносители.
- ✓ След 2009 г. ЕС удовлетворява половината от потребностите си от енергоносители чрез внос. На Русия, която притежава около 20% от доказаните запаси на природен газ в света, се падат около 30% от вноса на природен газ в ЕС. По данни на Евростат от Русия се внасят също около 25% от внасяния в ЕС нефт и също такъв дял от внасяните в ЕС въглища.
- ✓ За диверсифициране на вноса на енергоносители се предвижда изграждането на газопровода Набуко за внос на природен газ от Азербайджан, Туркменистан и други страни. Разширяват се и мощностите за внос на втечен природен газ. Същевременно се изграждат и нови газопроводи за разширяване на диверсифициране на трасетата на вноса на природен газ от Руската федерация, както и за увеличаване на обема на вноса.
- ✓ 83% от експорта на Русия в ЕС са енергоносители и метали.

В) Търговия с услуги

ЕС има постоянно положително салдо в търговията с услуги в размер на 7-9 млрд. евро

Г) Инвестиции

Както се вижда от графиката инвестициите на ЕС в Русия бързо растат и са вече над 120 млрд. евро. Това е почти 2 пъти повече отколкото са инвестициите на ЕС в Китай.

Причината са инвестициите в добива на суровини в Русия. Напоследък се увеличават и европейските инвестиции в преработващата промишленост – автомобили. Расте и експортът на руски инвестиции в ЕС, основно за дистрибуция и преработка на руски суровини.

